

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๕

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีสิบคน สิ้นสุดลงเฉพาะตัว กรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท หรือไม่

ประธานวุฒิสภายื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภา (นายวิจิต พูลลาภ กับคณะ รวมสามสิบสองคน) ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓มายังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีสิบคน สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๒๐๘ ประกอบมาตรา ๒๑๖ (๖)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายวิจิต พูลลาภ สมาชิกวุฒิสภา และคณะ รวมสามสิบสองคน ซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ขอใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคสอง เข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน (นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี) สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๖) เพราะได้กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๘ โดยได้ “ดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือ องค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน” ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี คือ

๑. นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นกรรมการบริษัท สิรินครการท่องเที่ยว จำกัด

๒. นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการบริษัท บ้านอาทิตย์ จำกัด บริษัท เอ. โอ. เอ็นเทอร์ไพรส์ จำกัด และบริษัท รังสิตน้ำผลไม้ จำกัด

๓. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการบริษัท พี. เอส. ดี. เอ็น. จำกัด และบริษัท เคนซิ่ง คอนสตรัคชั่น จำกัด

๔. คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการบริษัท พริสมา อินโฟ จำกัด

๕. นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการบริษัท
พินัยประสิทธิ์ จำกัด

๖. หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นหุ้นส่วน
ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด สวนพะยอม เป็นกรรมการบริษัท งามดูพลี จำกัด และบริษัท พันธุ์ทิพย์
พาร์ค จำกัด

๗. นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นกรรมการบริษัท
อิมโพลีคส์ จำกัด และบริษัท โรแยล โฮลดีนึ่งส์ จำกัด

๘. นายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นกรรมการบริษัท โมบาย
เทล จำกัด และบริษัท สุปรีเรีย ออดิโอ จำกัด

๙. นายวัฒนา อัสวเหม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ
ห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย

๑๐. นายรักษ์ ดันดิสุนทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นหุ้นส่วนห้างหุ้นส่วนจำกัด
ปิ่นชำนานู

ผู้ร้องจึงส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว มายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าความเป็น
รัฐมนตรีของรัฐมนตรีสิบคน ล้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๖) หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๑๖

(๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรี
ที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) จะใช้อำนาจแต่งตั้งหรือย้ายข้าราชการ
ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือให้บุคคล
ดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งมิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯลฯ”

มาตรา ๒๑๖ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

ฯลฯ

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๘ หรือมาตรา ๒๐๙

ฯลฯ

เห็นว่าเมื่อมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้ว คณะรัฐมนตรีทั้งคณะซึ่งรวมทั้งผู้ถูกร้องทั้งสิบ ย่อมต้องสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีไปโดยผลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ (๒) ดังกล่าวข้างต้น เพราะหากถือว่าคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง ยังคงมีสถานะเป็นรัฐมนตรีที่อาจถูกถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งได้อีกโดยอ้างเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ แล้วก็อาจเกิดกรณีที่หลังจากยุบสภา ฯ แล้ว คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือส่วนใหญ่ถูกถอดถอน ประเทศชาติก็จะขาดคณะรัฐมนตรีที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในระหว่างที่มีการยุบสภา หรือรัฐมนตรีที่เหลืออยู่ก็อาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เพราะมีจำนวนน้อยเกินไปหรือขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานของหน่วยราชการต่าง ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติได้ และหากความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีต้องสิ้นสุดลง (ถูกถอดถอน) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๖) เช่นเดียวกับผู้ถูกร้องทั้งสิบด้วย คณะรัฐมนตรีทั้งคณะก็จะต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ (๑) อีกครั้งหนึ่ง ประเทศชาติก็จะขาดคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บริหารประเทศในช่วงที่มีการยุบสภา ซึ่งน่าจะมิใช่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จึงไม่ควรที่จะตีความว่าคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ (๒) ยังคงมีความเป็นรัฐมนตรีต่อไปเหมือนในกรณีปกติก่อนการยุบสภา ฯ นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งก็ได้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังเช่น คณะรัฐมนตรีในยามปกติ เนื่องจากถูกจำกัดอำนาจบางประการตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง จึงต้องถือว่าคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง เพราะการยุบสภา ฯ ซึ่งรวมทั้งผู้ถูกร้องทั้งสิบ มิได้มีความเป็นรัฐมนตรีที่จะถูกถอดถอนได้อีก โดยอาศัยเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๖) ผู้ถูกร้องทั้งสิบยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง บัญญัติไว้ ดังนั้น เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสิบต้องสิ้นสุดลงหรือพ้นจากตำแหน่ง เพราะการยุบสภา ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ (๒) แล้วจึงไม่เป็นประโยชน์อันใดที่จะพิจารณาถอดถอนผู้ถูกร้องทั้งสิบจากความเป็นรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๖) อีกต่อไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยให้จำหน่ายคดีของผู้ร้องจากสารบบความ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ